

Lärarhandledning

För högstadiet – gymnasiet

Till Agnes Thors utställning

Finland finns inom mig

ÖREBRO
LÄNS
MUSEUM

Introduktion

Länsmuseet visar vintern 2017 utställningen Finland finns inom mig som en del av Finlands 100 årsfirande som självständig nation.

Utställningen visas 6 december 2017 – 25 januari 2018.

Utställningen är en del i ett samarbetsprojekt där ArkivCentrum Örebro län, Örebro kommun och Region Örebro län ingår.

På länsmuseet arbetar vi med kulturarv. Det kan handla om det som har varit men också det som är. Både på ett mer övergripande socialt plan men också på ett personligt och privat plan. Vi vill med den här utställningen lyfta frågor kring hur etnisk identitet utformas och omformas, och vad som blir kvar genom generationerna.

Dessa frågor är högaktuella idag med tidens stora flyktingströmmar. Mot bakgrund av det blir denna utställning än viktigare.

Fotograf Agnes Thor om projektet

ATT FOTOGRAFERA ETT ARV – ELLER HUR GESTALTAR MAN SISU?

”Finland finns inom mig” säger en av de intervjuade. Och där sjunger det till i mig. Där är kärnan.

Hur gestaltar man ett kulturarv? Hur gör man för att röra sig bort från klichéer och symboler?

För att skapa en grund till mitt arbete inledde jag med att läsa på om den sverigefinska historiens olika delar – skogsfinnar, svedjebruk, inflyttning, krigsår och arbetskraftsinvandring, och så nuet: en global tid där världen tycks mindre och mindre.

Men vad är det sverigefinska idag? Sverigefinnarnas historia skiljer sig lite från andra svenska minoritetsgrupper; de är inte ett folkslag eller en homogen grupp, utan den största gemensamma nämnaren är att de kommer från samma land.

När jag började prata om projektet ”dök” det plötsligt upp finnar överallt i min omgivning, och genom intervjuerna så började insikterna fördjupas och jag hittade spår att följa och utforska fotografiskt.

Dels konkreta saker: matkultur, den stora kärleken till bastun/sauna, minnen och berättelser om krigen, och språket. Men sedan hittade jag också mer subtila saker – tankar om det finska kynnet, eller ”sisu”, funderingar över det egna arvet, och reflektioner över längtan och saknad.

Jag sökte också efter svaret på de många frågor som väckts och ingått i researcharbetet. Vad innebär det att vara sverigefinne idag? Vad är arvet? Är det något konkret, så som traditioner, sånger, objekt? Eller ligger arvet i språket? Vilka känslor har man för ett land där man kanske aldrig bott? Och hur kan jag tolka allt detta fotografiskt? Mitt arbete kan kallas dokufiktion - jag fotograferar och använder mig av omvärlden för att skapa bilder, men i urvalsprocessen skalar jag av personliga detaljer, och vill istället skapa en fotografisk värld där idéer och tankar får rum att gro.

I arbetet med Finland finns inom mig har jag använt mig av spåren, både de konkreta och de subtila, för att skapa en visuell bild av det sverigefinska kulturarvet. Bland de konkreta ämnena finns bastun/sauna; i alla dess olika former, den finska maten och hur den lever vidare idag och den finskromska traditionens särpräglade kläder.

När det kommer till det subtila har jag bland annat inspirerats av citat från intervjuerna, finska vänner och de möten som uppstått under fotograferingarna – en vän pratade kärleksfullt om björken som symbol för sin längtan till Finland, och de svåra krigsminnena fick materialiseras genom krigsveteranen Vihtoris händer – där granatsplittret suttit kvar sen ungdomen.

Jag vill med mina verk skapa en utgångspunkt för dialoger, för vidare utforskande av den sverigefinska kulturen, och en plats för känslor att få utrymme.

Språket kommer finnas representerat genom ett ljudverk, och jag har velat skapa ett läsrum i utställningen för läsning av intervjuerna. De blir en viktig del i gestaltningen av det subtila – för jag hittade faktiskt inte lösningen på hur man gestaltar sisu.

Några av verken i utställningen

**Niin kuin vesi, päivä valuu päältäni
(Som vatten rinner dagen av en)**

Lollo knöt mig en bastukvast, Vihta eller Vasta på finska (beroende på vilken metod den knyts med).

Fotografi, 75x60 cm.

Digital C-print, vit träram.

**(Pidän sen käsissäni)
(Jag håller det i mina händer)**

Vihtori stred för sitt land, krigandet för hans del slutade när han träffades av kulspruteeld. Delar av den satt kvar i händerna för resten av livet.

Fotografi, 75x60 cm.

Digital C-print med plexiglasmontering.

Valinnan tekeminen (Att göra ett val)

Abstrakt porträtt av Sarita, en finskromsk kvinna som intervjuades till projektet, som valde att klä sig i de traditionella finskromska kläderna som 19-åring.

Fotografi, 68x85 cm.

Digital C-print med plexiglasmontering.

Yhdeksän kiloa samettia (Nio kilo sammet)

Under min uppväxt i Örebro såg man ofta finskromska kvinnor, men alltid på avstånd. Jag ville skapa bilder där man bjuds in till att komma riktigt nära den finskromska kulturen och betrakta både den och kläderna med nya ögon.

Fotografi, 68x85 cm.

Digital C-print med plexiglasmontering.

Päättynyt keskustelu (Ett avslutat samtal)

I flera av intervjuerna nämndes språket och maten, som de främsta delarna av arvet. Bilden är tagen efter en måltid, där samtalet kretsade kring en väns finska bakgrund. Samtalet dröjer kvar i de efterlämnade tallrikarna.

Fotografi, 85x68 cm.

Digital C-print med plexiglasmontering.

Förslag på diskussionsfrågor

- Är traditioner viktigt för dig?
- Vilka traditioner har ni i din familj?
- Vad innebär det att vara sverigefinne idag, tror/vet du?
- Vad tycker/tror ni i gruppen hör till ett finskt kulturarv?
- Har ni någon fördom om vad som är det finska kulturarvet?
- Vad är en minoritet?
- Vilka fem minoriteter räknas som minoriteter i Sverige?

Tips! Läs gärna intervjuerna som finns i bokform i utställningen.